

Shri Raghunatha Temple MSS. Library,
JAMMU

No. ४५८५

Title जीव चह्नादु प्रयोगः

Author नारायण महर्षिः रामेश्वर महर्षिः

Extent ७ पत्राणि Age *

Subject धर्मशास्त्रम्

जीव कुटुम्ब प्रयोगः

४५८५

त्रामूलसामजीवनसामस्येयं : प्रतिवत्ता २७

७० जीवसामस्येयं

अंक ४५८५

॥ आसदादि वायनमः ॥ अथ ब्रह्मपुराणोक्त मार्गेण संहोषतो जीव
 ब्रह्मप्रयोगः ॥ पुराणदेशकालधनश्रद्धाव्यवसायसमुच्चये सति
 स्वस्य अन्यस्य वा जीव ब्रह्मं उर्यात् । तच्च यत्र आद्यौर्द्धदैहिककर्म
 रिसत्यपि कार्यमिति केचित् । अन्ये तु तदभाव एवेति वदन्ति । त ॥ १ ॥
 अथ शास्त्रे सर्वत्राय श्रितं कृत्वा । क्षराधेनुपापधेनुतिलपात्र
 वा तपात्रदानदशदानवैतरणीधेनुदानानि शक्त्या कृत्वा कुर्यात् ।
 तस्य द्वादश्यां ततोपवासस्तथोदश्यां ततनित्योद्देशकालो संकी
 र्त्य और्द्धदैहिकफलसिद्धये जीव ब्रह्मं कुरिष्ये इति संकल्प्यः ॥ शा

सि गामे मू रौ ज ला दौ वा। कर्त्तारं भो क्तारं सर्वं श्वरं विसुं रा तथा शो
 उ शोप चारैः प्रपूज्य। तदग्रे ति स्तो जल धे न्तः सोपस्कराः प्रपूज्य स
 दक्षिणाः सति लाः पिठभ्यो निवेदयेत्। तत्र सोमा यत्वा पिठमते
 स्वधानमः। इत्युत्तरस्थां निवेदयेत्। अग्नये कव्यवाहनाय स्व
 धानमः। इति दक्षिणास्थां। यमायां गिरसे स्वधानमः। इति मध्यमायां।
 ततो हौ दौ देवे पित्र्ये त्रय इति पंचविशान् चरणा हालनादि पूर्वपूर्व
 दङ्गु खानुपवे रया। आसन आवाहनादिविश्वे देवा पूर्वकं आहुव सं
 पूज्य। भोजन संकल्पे विशेषः। वसुभ्यस्त्वाहं विप्र भोजयामि। रुद्र

जीनकाद

विप्र

विप्र

उ त स्थो ३

२॥

ज

न्यस्त्वाहं नोजयामि। स्वर्ये न्यस्त्वाहं नोजयामि। तिप्रत्येकं क्रमेणोक्ता
आसनावाहनादिना तानपि आहुवत्प्रपूज्य सर्वा आहुविधिना
नोजयित्वा। वस्त्रादिभ्यस्त्रीरपि उन्दत्वा। सोमो देश्य कां सोपस्करां
जलधेनुं वसुस्थानीय ब्राह्मणाय दद्यात्। दक्षिणस्थाम गृध्रदेश्य
कां रुद्रस्थानीय ब्राह्मणाय दद्यात्। मध्यस्थां यमो देश्य कां सूर्य
स्थानीयाय दद्यात्। विश्वदेव ब्राह्मणभ्यां सदक्षिणं तिलपूरितं कां स्थ
पात्रं देयं। स्वस्त्युदकाक्षयजलादिदत्वा विसर्जयेत्। उं नमो नाराय
णायेति अष्टाक्षरं चैकेन स्मरन्। यत्किंचिन्नेह संयुक्तं न हो नोज्य
मूर्तितं। नोजदानं च यदत्र परलोके होयं हि मे॥ इति प्रार्थ्य विसृज्य विसर्जयेत्॥

ततः श्राद्धशेषं समाप्य स्वयं पारसां कृतत्वा। रात्रौ नारायण स्मर-
 न् यथा शक्तिज्ञा गरसां कुर्यात्। प्रातः स्नानादि कृतत्वा। ततश्च तुर्द-
 र्थां यथा प्राप्तां सरिद्वारां गच्छेत्। तत्र पूर्वराग्रामद्वारेण विप्राग-
 च्छेत्। उत्तरेण दक्षिणः पश्चिमेन वैश्यः। दक्षिणेन शूद्रः। गमन-
 काले च यवान् वस्त्राणि लोहस्वणानि। जितं तेषु उरीकाक्षेन मस्त-
 विश्वभावनः। नमस्ते स्तुतृणां केशमहापुरुष पूर्वज। इति पठ-
 न् विविरन् गच्छेत्। नदीतीरे दक्षिणाभिमुखः स्नातं लोविकं
 वा वद्धिं स्वयं ज्वालयेत्। ततश्चित्वायं गतं स्वननं नृमिश्रार्थना

॥३॥

द्विप्रत्यक्षमरणावस्थान् जीवब्रह्मे सर्वत्र प्रेतशब्देन प्रयोज्यः।
 ततः प्रत्यक्षशब्दादेव कर्तव्यं स्वशाखोक्तं। ततः ब्रह्मोक्त्यादिपञ्च
 पिंडान्दत्त्वा न्तु संस्कारपूर्वकं अग्निस्थापनादिकं कृत्वा पञ्चा
 शत उक्तैः आत्मप्रकृतितत्त्वास्तथा शोखोक्तं मंत्रेण दाहयेत्। त
 तो मुद्गमिश्रतिलमिश्रं च तंदुलचरुद्वयं सप्तवित्रकं प्रपयेत्। ॥३॥
 तदग्निसमीपे कर्षत्रयं तत्तथा प्रत्येकं मधुक्षीरद्वयोदकैः पूरये
 त्। तदुपांते मुद्गपूरितानि जाणि शरीराणि। उं पृथिव्ये नमस्तन्यं।
 उं यमाय नमस्तन्यं। उं रुद्राय नमस्तन्यं। उं रुद्राय नमस्तन्यं इति

प्रत्येकं निवेदयेत् । ततो दाहं प्रतिष्ठतिं दाहार्थमग्निं । ॐ क्रव्याद
 वक्रितहाये नमः । इति पठन् कारकजलकुंजे जलेन निर्वोप
 येत् । मंत्रः । शरीरदाह संतापशममायातु मे प्रभो । मा नूतो तपि
 शान्त्वं परलोकांतरस्य च । इति मंत्रेण चित्तासिञ्चयेत् । ततस्मात्वा
 नानि मात्रे जले स्थित्वा यमादिभ्यः सप्ततिलजलो जली न्दत्वा द्यात् ।
 तत्रायं प्रकारः । ॐ यमाय स्वधानमः । ॐ धर्मराजाय स्वधानमः । ॐ
 मृत्यवे स्वधानमः । ॐ अंतकाय स्वधानमः । ॐ वैवस्वताय स्वधा
 नमः । ५ ॐ कालाय स्वधानमः । ६ ॐ सर्वभूतारहाय स्वधानमः । ७ ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

पिउंजलपूरां कुं जे निधाय ना निमात्रे जले प्रविश्य एकैकं
 जलमध्ये क्षिपेत् । ततः स्नात्वा गृहे आगत्य गृहद्वारौ पांतेना समी
 त्रद्वये क्षीरं जलं च क्षिपं नृजीवा न स्नाहीति जलनिवेद्ये दंदुग्धं चै
 पिबे इति दुग्धं निवेदयेत् । तस्मिं दिने आशौचं । ततो रात्रौ दक्षि
 णाग्रादग्नेषु उदङ्मुखः स्वपेत् । प्रातर्मावास्यायां स्नात्वा । केचित् वि
 सुप्तजनमात्रं न्यवृणो सर्गां तं करोति । बहुश्रुतं संमतेन कुर्यात् ॥
 जीवच्छास्त्रं करिष्ये इति संकल्प्य सर्पि उक्त्वा स्वस्यैको द्विष्टं त्रिष्टं कुर्यात् ।
 तत्र पिउं समीपे दृतं अन्नमांसदुग्धनिः कर्षणं च पूरयेत् ।

५॥

ततो मासिकानि षोडश तत्वा सपिंडीकरां प्रत्यक्षमृतवत्कुर्या
 त। सर्वत्र जीव ह्येइ प्रेतशब्दोच्चारणं नास्ति। इति जीव ह्येइ विधिः
 समाप्तः॥ अत्रोक्तं जलधेनुविधिर्विसुधर्मोत्तरे। जलधेनुं प्राव
 द्यामि प्रीयते दत्तया यथा। देवदेव रुषा केशः सर्वेशः सर्वभाव
 नां जलकुंभं नरव्याघ्रसुवर्गारजतान्वितं॥ रत्नगर्भमशेषैस्त
 ग्राम्यैर्धान्यैः समन्वितं॥ सितवस्त्रयुगच्छन्नं दूर्वापल्लवशो
 नितं। कुष्ठमांसीमुरो शीरवालकामलकैर्युतं। प्रियंगुपत्रसहि
 तं सितवस्त्रोपवीतिना। सच्छन्नं सउपानलं दत्तं विष्णुरसंस्थितं॥ १॥

५॥

उपलोठ

बी.सी. कांगर

ठां क वं

चतुर्भिः संवृतं नृपतिह पात्रैः शतुर्दिशं स्थितं दधिपात्रेण
वृत्तौ उवतामुखे पात्रोपेतः समन्त्यर्च्य वासुदेवं जलेश
यं पुष्पधूपोपहारे श्रयथा विनवमादृतः ६ संकल्प्य जल
धेनुं कुंभं तं मन्त्रिपूज्य च। पूजयेद्भक्तैः संवृतं जलमयं बुधः।
७ एवं संपूज्य गोविंदं जलधेनुं सवसं कं। सितवस्त्रधरः शां
तो नीतरागो विमसारः। दद्याद्दिजाय रात्रौ उप्रात्यर्थं तल्लरा
यिनः जलशायी जगद्योनिः श्रीयतां समकेशव। ८ इति श्री
रत्ननाथविप्रायप्रतिपाद्यतां अपक्वो नारायणस्तुतयम्

होरात्रमतः परं १० अनेन विधिना दत्त्वा जलधेनुं नराधिपः
 सर्वकामानवाप्नोति ये दिव्या ये च मानुषः ११ शरीरारोग्यमावाधा
 प्रशमः सार्वकामिकः ॥ नृणां नवति दत्तायां जलधेनुं न संशय
 इति १२ कुंभे त्रिकलशः न तु परिमारा विशेषः ॥ तस्य च परिमारा
 विशेषा नाम्ना ते पियथा राक्षसा परिमारा ॥ अत्र यद्यपि सुवर्णादौ ॥६॥
 निमासो न्येनोक्तानि तथा तसामान्यादितरेषु तथा त्वमिति न्या
 यादितरधेनुर्वेदविरुद्धधर्मानुष्ठातृवेदितव्यं ततः सुवर्गाश्च
 गावतिरजतं खुराक्षतितिलपात्राणि च ताम्रमयानि दधि

का कला १२॥
सुगोपन १२॥

धो न्यासित वस्त्र खंड १८ दूर्वा पंच पल्लवा उ पलो ट खंड ६
मुरा मां सि। उ शीरा वा लो। आंब लो। कोंग नां पत्र। उपवीत ६
वंश पात्रा ६ उ पात्र जो उ ६ दर्भ विष्टर ६ तिल पात्र २४ जीवानां।
दधि पात्र कांसा नां ६ दा क वा ने। घृता मधु। तिला दर्भा दिग्वा
र सामग्रा। पिंड दानार्थ आ दन। विष्टे दे वार ने अर्थ कांस्थ मय ॥
तिल पात्र २ इति जयो द शा नो उपहारः। वस्त्र खंडानि। लोह खंडानि।
इंधन। यव पिष्ट। उपविता च दन पुष्पा। हिरण्य रा क ल १ तंडु ल ॥
मुहु मिधु। शीरा घृता। आवल उ वरु ज १४ ला जा। धूप दाप ने वेद्य।
आ डिया १० इति चतु र्दश मासिक साउ स पिंड करण गा इ सामग्रा।
मुख वि लो कन। इति अमा वा स्या ॥ इत्यु प हार स मास ॥ - ॥